

BES^eDA

E L E K T R O N S K A   K N J I G A

Neža Maurer

*Skorja dlani
in
skorja kruha*

O M N I B U S

BESEDA

Neža Maurer

**SKORJA DLANI
IN SKORJA KRUHA**

*Tiskana izdaja: Založba Ozorja,
Maribor 1969*

To izdajo pripravil

Franko Luin

franko@omnibus.se

ISBN 91-7301-479-6

---

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

Vsebina

KAKOR RŽ IN PŠENICA	5
<i>Postaje</i>	6
<i>Kmečka uspavanka</i>	7
<i>Mamino pismo</i>	9
<i>Doma</i>	10
<i>Kakor rž in pšenica</i>	13
<i>Kozolec</i>	14
<i>Skorja dlani in skorja kruha</i>	15
<i>Pred vrati</i>	18
TEHTNICA POŽELENJA	19
<i>Ne vem, kdo sem</i>	20
<i>Slika</i>	22
<i>Kot usoda</i>	23
<i>Stegni roko</i>	24
<i>Ženska</i>	25
<i>Vso noč</i>	26
<i>Imam le noge bežečega volka</i>	27
<i>Dajte nam sivih juter</i>	29
<i>Porcelanasta deklica</i>	30
<i>Bežim</i>	33
BILA SEM LISICA	35
<i>Danes ljubi moj je umrl</i>	36
<i>Na moj rovaš</i>	37
<i>Križemsvet</i>	38
<i>Prošnja</i>	39
<i>Živim</i>	41
<i>Bila sem lisica</i>	42

<i>Bele rože</i>	44
<i>Jokajoče pojo petelini</i>	45
<i>Pustite me</i>	47
<i>Nesmisel</i>	49
<i>Za ta hip</i>	51
BARVE DNEVA	53
<i>Modro in črno</i>	54
<i>Sivo in rjavo</i>	55
<i>Rumeno</i>	56
<i>V kinu</i>	57
<i>Hotelske postelje</i>	58
<i>Moje hrepenenje</i>	59
<i>Za vajo</i>	60
<i>Belo</i>	61
<i>Ne vprašuj</i>	62
<i>Sedem blagrov</i>	64
<i>Roke</i>	65
<i>Rdeče in sinje</i>	67
<i>Mimo vseh težav</i>	68
ŽELEZNI ZMAJI	69
<i>Veselica</i>	70
<i>Zvesti dolgčas</i>	72
<i>Zlati nasmeh</i>	73
<i>Za Ljubljano</i>	76
<i>Rože</i>	77
<i>Ljuba Ani</i>	79
<i>Stare punčke</i>	81
<i>Podoba Julije</i>	82
<i>Naše potovanje</i>	83

Kakor rž in pšenica

*Prišla sem z dežele,
z zelenih travnikov, mehkih poti,
vajena dela in raskavih, toplih dlani.*

Postaje

Dolgo, neskončno dolgo
se vozim že
mimo lepih, prijaznih postaj —
vendar niti za hip ne pomislim:
»Obstani! Zdaj!«

Moja postaja je daleč nekje —
lepa, majhna in moja —
spomin na njo je že bled;
telegrafski drogovi, ki mimo beže,
brišejo nanjo sled.

Nekoč bom nekje izstopila,
na neki tuji postaji;
od takrat bom mimo vsak vlak zamudila.
Ne bom tam našla odgovora
niti na eden »Zakaj?« —
le to: Naprej ne bom mogla več
in več ne bom mogla nazaj.

Kmečka uspavanka

Ajatutaja, fantek, zaspi,
vsi smo že trudni.
Danes smo ovce ostrigli —
med volno je shranjeno sonce,
v rute in jope vpletene
nas bo ogrevalo zimske dni.
Ajatutaja, fantek, zaspi.
Megla nad hišo kodeljo vali,
a veter, kmetič skrben, hiti
in prevaža nasteljo z brega na breg.

Preden zapade sneg,
moramo spraviti repo in zelje —
ajdo je slana pobrala,
otavo narasla voda zmendrala.
Streha nam pušča.
Sekira podira kolje na hribu —
peč nima srca:
če v njej ne gori,
je mrzla kot kamen.
Zima hiti.

Ajatutaja, fantek, zaspi,
vsi smo že trudni.
Krava in vol prežvekujeta v spanju,
zapah je že legel na hišne dveri.
Ogenj je ugasnil.
Ura mrmraje kazalce vrti,
od dolgih večerov utrujena luč
le s težavo gori.
Življenje je trdo.
Fantek, zaspi.

Mamino pismo

Tvoja pisma so dobra in preprosta
kot domača hiša.

Vsako potezo poznam
in vem že vnaprej,
kaj prvi stavek pove
in kakšne želje prinaša poslednji.

Včasih pisma niti ne berem —
za luč na stojalo ga denem,
tam sveti, dokler ne zaspim.
Zjutraj gre z mano na delo —
med avtomobili in sivimi stenami,
v parole zvočnikov meša svoj glas:

»Ljuba hči! Grozdje zori,
pridi ga brat!«

Nasmehnem se rahlo
in dalje prebiram
popisane akte, zapisnike sej,
ko da so grozdi,
dišeči grozdi.

Doma

Rada se vračam pod streho,
kjer sem preživela mladost —
v ljudeh je dobra vera,
da je v domačem kraju sreča že v zraku,
da jo slednji list nosi na trepetajočem krilu,
da teče z mlečne ceste o mraku
in da se zjutraj vesi na travo kot rosa.

Morda je to res.

Nihče ne more drugemu tega razkriti;
tudi noč — sama polna omame spanja —
ne more dati pokoja človeku,
če v njem je nemir.

Prišla sem k samotni hiši,
prvi, ki sem jo spoznala na svetu —
tako pride otrok k mami in pravi:

»Utrgaj mi krajec lune!«

In mati ga položi otroku v naročje.

Rojstna hiša je kakor mati:

Ogenj, ki sem ga zakurila v peči — že leta
hladni —

ves čas nekaj brblja, da vem, da sva dva

in da se ničesar ni treba mi bati.
Ko sem pometala vežo —
lanska gnezda os so ležala po tleh —
se je veter ves čas z mano igral,
mi vesil suhe liste na lase
in vrtinčil spomin na minule čase.
Pa sva se stepla pred hišo
in skoro bi padla.

Zdaj mi visoko žvižga krog oken,
ker ve, da žvižganja nočem.
»Porednež, ej, preglasim te!«
Kolovrat pognala sem — v prazno,
brez volne in brez prediva.
Vrti se kot stara plesalka,
ki vriska in drzno bije s petami ob tla —
drugim v zabavo;
njej je že davno potekel veselja čas.

Sosedov petelin mi vsako uro zapoje,
da čas tudi tukaj teče —
daleč je do soseda,
ljudje se komaj dosežejo s klici —
in petelinov glas odmeva po moji dolini,
po mehki rjavo zeleni zibelki

ter se zapleta v temne zavesе gozdov,
izpranih od dolgih nalivov.

Dan se igra skrivalnice z mrakom.
Mah za hišo diši po moji mladosti.
Ko pride noč, jo bom naprosila,
da mi daruje vogal črne rute.
Skopala bom mah za domačo hišo
in ga zavila v črni vogal.

S seboj ga odnesem — jutri,
ko bo sosedov petelin zapel, da je čas.
Jutri, ko bo steza med samotno hišo
in cesto v dolini napeta
kot vrv žrebeta,
ki noče pred oje.
Jutri.

To je še daleč.

Kakor rž in pšenica

Lice prislanjam h grudi,
ki grenko diši —
naj skoz moja pljuča zemlja zadiha!
Z dlanjo čutim seme, ki žene kali —
naj misel, ki niha med temo in soncem,
vzkali, zacveti!
Da bi priklanjala soncu se
kakor rž in pšenica,
da bi čutila se ljubo njegovo
kot v žitu plavica.
Da bi me veter kot vonj češmina
na krila vzel
in na okna boječa, prvič odprta
moj smeh kot bele cvete naspel.

Kozolec

Odprt sem vsem vetrovom
in ničesar ni,
kar bi želel imeti zase.
Vsako zimo paberkujejo ptiči
po mojem naročju ostanke lanskega obilja.
Spomladi čutim,
kako umira rdeča detelja
in potem pride moj čas:
Pšenica leže v moje naročje.
Vse noči rastejo moje moči ob njenem drhtenju
in božanju njenih dolgih res;
dokler je ne odpeljejo.
Jeseni naložijo vame mehko, dišečo otavo —
otožne spomine na minulo poletje
in poslastico živini v zimskih dneh.
Potem me omete sneg
in veter počiva v mojih praznih letah.
Temu edinemu bi rekel:
»Priatelj moj.«

Skorja dlani in skorja kruha

Poslavljam se.

Nikamor ne odhajam —
stvari same odhajajo od mene
in tudi ljudje odhajajo.

— — —

Stojim na vijugasti stezi svoje mladosti,
pa se ljuba steza pod mojimi nogami širi
kot v pravljici — in nazadnje je ni več.
Cesta pelje od hiše do hiše.

— — —

Gledam pašnike svoje mladosti,
mirne krave in nagajivo drobnjad —
zapojem jim, da se bodo raje pasli,
pa jih ni nikjer več.

Menda stojijo v vrstah v velikih hlevih
in nobenega otroka ni nikjer,
da bi jim zapel.

— — —

Njivice in motike in cvetoči krompir,
upognjeni hrbti in hrapava skorja dlani
ob hrapavi skorji kruha!

Še so njivice, a ne kot pozdrav soncu,
dežju, vetru in ljudem.
Kot narodni park nemoči ležijo
majhne na visokih gričih.
Stopinje volov so počasne —
ostareli ljudje orjejo globoko in potrpežljivo,
ko da si orjejo grob.

— — —

In tam so gozdovi — moja prva pesem,
prvi beg od ljudi, prvi obračun s seboj.
želja iskalcev hodi med drevjem,
pa kape z zvezdami in puške.
Poslavljam se. Saj ne odhajam jaz.
Oni odhajajo. Kar tako spotoma ali stoječ
na straži
dvignejo mah z gozdnih tal in zlezejo podenj
in ni jih več.

— — —

Mama, ljuba mama!
Hodi po kuhinji in me vedno manj čuje.
Vedno manj me vidi.
Lepega jesenskega dne si bo oprtala koš
in bo odšla po suho praprot za kozo.
Ne bo se vrnila.
Po najvišji, najbolj zlati praproti
bo splezala v nebo, v katerega veruje.

živali bodo jokale,
tudi rože in ljudje.

— — —

Menda jočem. In nekaj blebečem: Rada vas
imam!

Vseeno je, če prosim in se upiram.

Ničesar ni mogoče spremeniti —
saj ne odhajam jaz.

Pred vrati

Pred mnogimi leti je v kotu sobe
luč zagorela.

(To bi lahko bila moja zavest.)

Zaobjela je sobo do vrat.

Šla sem počasi za žarkom čez pod.

(To bi lahko bil naš svet.)

Našla sem mizo in kruh na njej,

ob stolu sem si koleno razbila.

Zdaj to ni več važno — pred vrati sem.

Odpreti jih moram in iti.

Zunaj je noč.

žarek moje svetilke ne seže tja.

Nikogar, ničesar ni zunaj.

(To bi lahko bila večnost.)

Kaj bom tam?

Nič.

Niti tega ne bom videla več,

kako postaja odsvit moje svetilke rdeč

na zaprtih vratih,

medli in ugasne.

V sobi bo vse tako kakor prej.

Tehnica poželenja

*Zapoj mi drzno pesem o radosti!
Saj je vseeno, kam te vodi cesta!
Sinoči breza mesec je objela
in vse do jutra mu ostala zvesta.*

Ne vem, kdo sem

Ne vem, kdo sem, ne kakšna sem.
Vsak, ki me sreča,
me ustvari po svoje, zase —
ko da je bog.
Gledam to svojo novo podobo
in ljubim človeka,
če me je ustvaril dobro in lepo,
in ga sovražim,
če ustvari spako.

Ljudje so slabi bogovi —
njihova moč ne seže do jutri:
človek odide, pozabi
in mene ni več.
Stopim se kakor voščena figura na soncu
in ni ne sreče, ne žalosti, ne želja.

Zgodi se, da pride še kdo
in ustvari nekaj podobnega,
kot je nekdaj bilo,

ko sem verjela,
da klešejo duše iz marmorja —
tedaj zajočem nenadno, brez vzroka.

Slika

Tvoja krhka postava
na črni obali.
S konci prstov se dotikaš deklice.
Čutim,
kako polje tvoja topla,
rdeča kri.
Nisem deklica,
ki jo ljubkujejo tvoji prsti;
nisem višnjev zrak,
ki objema tvoje telo.
Obala sem,
črna obala, na kateri stojiš.
Srečna sem,
da čutim na sebi
podplate tvojih sandal.

Kot usoda

Njegove oči so kot usoda,
z ničimer jih ne morem odvrniti:
ne z grobstjo, ne z dobroto,
ne s poštenostjo, ne s prevaro,
še s prijateljstvom ne.
Za njimi grem kot ovca za ovnom,
ne vprašam, koliko nas gre,
kam gremo,
zakaj gremo —
moram iti, da skočim za njimi čez steno,
ali da se iz mene rodijo druge take oči.

Stegni roko

Stegni roko in privzdigni
moje prsi do svojih ust —
željna sem tvojih poljubov.

Stopi tesno kraj mene,
da bom začutila tvoje telo
ob svojem telesu —
samota je težka kot glad.

Ovila bom roke krog tebe
in vrednost življenja bo zrastle
od nič na neskončno,
kot zraste vrednost peščene struge,
kadar jo voda napolni.

Ženska

Položi mi roko na trebuh,
da čutiš, kako trepeče
od želje po tebi.
Da si bruno, ki leže name,
bi ozelenel,
tolikšna je moja sla.
Moje prsi so tehtnica
za lepoto tvojega ljubkovanja;
moj popek je čaša
za strast tvojega telesa;
moja stegna so bregovi
za reko tvojega poželenja.
Napolni moje nosnice s svojim dihom,
ukroti moja usta s svojimi usti,
moje roke s svojimi rokami,
izmuči noge, da bodo v sladki utrujenosti
drhte
kot bilka pod zrnem rose.

Vso noč

Moje telo

se zvija,

krči,

steza

in trga.

Vso noč.

Vso dolgo noč brez prestanka,

brez spanja,

brez želje po spanju.

Moje telo je plamen,

ki hoče doseči

vejo nad sabo.

Imam le noge bežečega volka

Hodim po ulici in gledam ljudi.
Njihova stopala in gležnje gledam.

Nekoč je živel človek,
ki sem mu poljubljala noge.
Zgodilo se je,
da mi je stopil na roko,
pa nisem čutila bolečine.
Kadar sem z očmi zajela njegove,
je bil svet moj.
Ni bilo stvari,
ki je ne bi imela.
Potem sem ga ubila.
Nekega toplega večera,
ko je sonce zašlo krvavo.
Kot tolikokrat
sem mu položila glavo k nogam
in njegovo stopalo mi je stisnilo vrat.
Tisti hip sem postala žival.
Divje sem se zvila,
planila kvišku

in ga pogledala od zgoraj navzdol:
Tedaj je umrl.

Zdaj imam le noge bežečega volka
in pljuča, ki hočejo dihati.

Dajte nam sivih juter

Tudi najlepše noči
se v našem mestu končajo v sivem,
meglenem jutru,
ki leže na dušo težko, moreče,
kot sneg na jesenske rože.
Rože se sklonijo prav do tal,
do rjave prsti:
Nazadnje se vse na zemlji konča tako,
da človek leže na njo ali vanjo:
oboje je pozabljenje —
prvo varljivo, drugo popolno.
Čemu potem zvezde in jasno nebo
in sonce in rože?
Dajte nam sivih juter,
dajte, nebeški natakari!
da se napije jih duša, pijana lepote,
da trezna postane, trezna in hladna,
kot od jesenskih nalivov izprana cesta.

Porcelanasta deklica

Komaj za dlan na široko
si odškrnil vrata
in vstopil visok in tenak
kot žarek.
Soba je zasijala.
Voda na sliki je zažarela
in popek v vazi se je razcvetel.
Za zaveso sta se začela igrati
skrivalnice zarja in mrak,
Knjige so zašepetale
besede ljubezni.
Nežna porcelanasta deklica
na moji knjižni polici je vstala
in ti stopila naproti:
»Čakala sem te.«
Nasmehnil si se
in od sija tvojih oči
so deklici lasje sinje zablesteli.
Potem sta sedla k odprtemu oknu,
se držala za roke
in molčala.

Rdeče in zlato listje starega jesena
je šepetalo namesto vaju.

Negibno sem obždela
v najtemnejšem kotu sobe,
da vaju ne zmotim.

Šestnajst let mi je bilo,
ko mi je mama kupila
porcelanasto deklico.
Od takrat je preteklo mnogo časa.

Moje oči niso več tiste,
kot so bile,
moje srce tudi ne
in ne moje roke.
Le deklica je ostala,
kot je bila —
in zdaj sta se našla.

— — —

Nenadoma sem jaz ona,
ki sedi kraj tebe.
Čutim tvojo roko
na svojem pasu
in zavem se,
da sem mlada in brezskrbna.

Roke stegnem kvišku
in na prste mi sedejo zvezde.
Vzamem dve
in ju položim v tvoje oči
sebi v srečo in veselje.

Jutri,
ko ne bom več ona,
ki sedi kraj tebe,
bom od daleč —
ne da bi vedel zame —
uživala sijaj modrih zvezd
v tvojih očeh.

— — —

Tik mimo mene je priletel golob
in se mi s perutjo dotaknil ustnic.
Kdo se spomni nečesa,
kar se ni zgodilo?
Spomnim se,
kako si me poljubil
z dotikom drhteče golobje perutnice.

Bežim

Bežim v megleno mesto —
rešitev je v puščobi,
rešitev je v hladni, sivi megli,
rešitev je v starih, dolgočasnih cestah,
kjer stoji kamen kraj kamna trd in izlizan.
Če stopim nanj — stopim na trdo.
če padem nanj — padem na trdo
in si potolčem samo dlani in kolena.
Tam nikoli ne padem v mehko, zeleno travo,
v kateri človek zajoče od želje.
Roke iztezam,
da se prerinem v gneči ljudi —
nikoli, da bi lovila topli, dišeči veter
in si pritiskala k licu vroče, prazne dlani.
Če tam v tisti hladni, domači megli
koga pozdravim z nasmehom,
pomeni to vljuden, prijazen »Pozdravljen« —
nikoli pa trpek, medleč »Kako te želim!«
In tam nikdar ne drhtim kakor cvet,
ko ga poboža metulj z robom krila,
če mi kdo roko položi v dlan.

Tam v hladnem, meglenem mestu
lahko mirno spomin odžebam
in mislim na jutrišnji dan.

Bila sem lisica

*Lovi me z vetrom,
lovi me s temo,
lovi me z mislijo —
ne uloviš me!
Ne najdeš,
kdo mi daje svetlobo.
Kaj morem,
če ne verjameš,
da žarim iz sebe.*

Danes ljubi moj je umrl

Danes ljubi moj je umrl —
bog daj mir njegovi duši,
naj pokoja mu ne ruši
moja žalost.

Kdor je sam, je kot pregnan —
dnevi in noči hitite,
pozabljenje mi rosite,
dokler sem.

Pride čas — morda pomlad bo
čas, ko rekli bomo »Srečno!«
tiho, zadnjič in za večno
vsemu, vsem.

Kar ljubili smo v življenju,
takrat vse bo izgubljeno —
je bilo sploh kdaj dobljeno,
res ne vem.

Na moj rovaš

Vzela si bom tudi tisto,
kar je z željo snubil drugi —
mного se ponuja nam,
malo nam je dano.

Z nohti bom zagrebla v kožo
vem, ni moja, nič ni moje;
vselej se pač nekdo joče.
Naj na moj rovaš gre sreča.

Čas utripa kakor plačan,
upanje je rdeča krpa.
Vsakdo pade sam, ko pade —
iz grobov ne raste roža.

Križemsvet

Križemsvet poti držijo,
križemsvet ljudje hitijo,
da bi našli, česar ni:
hrepenenje vedno mlado,
ki prek vseh prevar živi.

Ljubim danes bolj kot včeraj,
ljubim zdaj te in za zmeraj —
pa le iščem, česar ni:
hrepenenje vedno mlado,
ki prek vseh prevar živi.

Sreča in nesreča mine,
v času utopiš spomine,
da imaš le, česar ni:
hrepenenje vedno mlado,
ki prek vseh prevar živi.

Prošnja

Od zelenega dneva
v temnomodro noč
cveti moj tulipan.
Je kot pozdrav od koder pridem
in kakor plamen.

Naj ne bo kaljenja v meni,
naj bom kakor tulipan —
saj kdor ljubi, je neskončno
svetel, tih in vdan.

Pobožam ga,
kadar grem mimo njega.
Tulipan pa gleda v sonce.
Kot pozdrav je, kadar odhajam
in kakor upanje.

Naj ne bo nemira v meni,
naj bom kakor tulipan —
dan osončen, dan izmučen
je življenju darovan.

V hitenju za hip zgrešim
tulipan in dom.

Begam.

Tulipan pa cveti
in se naslanja na veter.

Naj ne bo bojazni v meni,
naj bom kakor tulipan —
vse se menja, nič ne mine.
Ljubim zdaj za smrtni dan.

Živim

Na moji desni leži otrok,
ki hoče moje roke, prsi in topel glas.
Na moji levi ležiš ti,
ki hočeš moja usta, boke in pas.
Živim.
Ko pride starost,
jo bom sprejela lahka in mirna,
kot sprejme drevo v našem vrtu
hladno jesen.

Bila sem lisica

Prej sem bila lisica.
Lovila sem miši, ptiče in kure —
kar sem dohitela, je bilo moje.
imela sem mnogo lukenj —
v vseh sem bila doma.
Rjava, pretegnjena in povaljana
sem vsak hip lovila
in vsak hip bežala.
Strah pred vsem,
najbolj pred ljudmi in psi,
je uril moje noge.
Na pomlad sem se polepšala —
za nekoga, ki bo nekaj dni
spremljal moj beg in lov.
Vsaka pomlad je bila prva
in zadnja.
Le tisti, ki so me gonili,
imajo spomin.
Vsaka pomlad je bila
kot toplo, drgetajoče meso v goltu.
Bila sem lisica.

Kako se je prevesilo, ne vem.
Zdaj sem ena izmed onih,
ki se jih lisica boji —
tako pravijo vsi, ki me poznajo.
Toda ob večerih zapahnem okna in vrata,
se zvijem v klobčič na postelji
in drgetam.
Vem, da bi morala bežati,
dokler bi me nesle noge
in nekje daleč skopati brlog za noč.

Danes me je ugriznil moj otrok
z ostrimi, koničastimi zobmi.
Zadrhtela sem od slasti: pomlad!
Bežati skupaj z nekom,
bežati vse mesečne noči
in potem v nekem varnem brlogu
vonjati lastno kri,
ki se oglašča z zahtevnim glasom mladiča!

Toda zdaj pomnim in vem,
da varnega brloga ni.
Nemočna sem in se bojim.

Bele rože

Vidim bele rože, kako cvetijo.
Natrgam jih zate.
Nekoč bomo umrli.
Potem me ne boš več poljubljal
in ne boš več rekel:
»Kako si neumna —
oblake zamenjaš z rožami!«
Ne boš več odšel, da bi se vrnil
in neka hiša bo izgubila ime »dom«
Lej, mučim se od želje po tebi
in od misli, da nekega večera
ne bom ničesar več želela.

Natrgala sem ti bele rože —
saj ne vem, morda so oblaki.

Jokajoče pojo petelini

Ostala sva sama.
Najin dan je minil,
najini prijatelji so se razšli.
Stojiva in gledava,
kako odhajajo tudi otroci in zvezde.
Jutra pa ni.
Le spomin je
pomešan z dremežem in sanjami.

Prsti začutijo hodnično rjuho
in že je tu rojstni dom.
Potem pride pravljica:
Nekoč je živela mama,
ki nas je ljubila bolj od vsega.
Zdaj je ni več.
Tudi mame umrejo — čeprav ne zares:
Ta postane veter, druga cvetlica,
kar ima pač njen otrok najrajši.

Prsti se dotaknejo okvira na steni —
slike otrok.

Otroci ne sodijo v sanje, ne v spomine.
Odprli so naša srca kot školjke,
pobrali, kar so našli v njih
ter odnesli srečo in breme življenja dalje.
Morda je zato ta noč brez jutra lažja.

Nekje jokajoče pojo petelini.

Pustite me

Pustite me iti samo čez polje —
ne kličite me in ne sprašujte.
Lahko da je polje veliko in brez vode.
Trgala bom bilke in pila iz njih.
Lahko da pride nevihta:
legla bom na zemljo in bom eno z njo.
Lahko se priplazi kača —
ah, saj je toliko hudega,
da me nihče ne reši, četudi me nese na ramah.
Vsak pojde sam —
tako je rečeno in zapisano.
Dobrih želja je toliko kot muk —
le da so muke skale, želje pa veter.
Ljubim njega in spet njega —
z žalostjo in hrepenenjem,
drhtečih rok in drhteče duše.
Težko je potihno oditi od ljubega —
a kaj naj mu rečem?
Da je v polju cvet, ki ga moram še danes utrgati.
Da je v polju ranjena podlasica.
Smejal bi se mi.

In če bi rekla, da je sonce nad poljem žalostno,
bi se smejal še bolj in me ne bi pustil.
Jaz pa moram iti sama čez polje.
Utelešeni smo v vsem in v vseh okrog nas.
Iz dneva v dan se zbiramo,
da sestavimo svojo podobo.
Zato me pustite iti samo čez polje,
ne kličite me in ne sprašujte.

Nesmisel

Drhtim kot voda za jezom,
bilke pred nevihto,
živad pred klavnico.

Aj, smrt,
bedasta in nesmiselna —
jezik iztrgan ustom,
roka odtrgana telesu,
noga brez stopala —
mirovanje.

Kaj boš storila z mojim drhtenjem?
Kam boš dala mojo srečo, shranjeno v zavojih
možgan?

Kako boš pobila v zadnjem hipu zaplojeno željo?

Kdo bi grizel kamenje?

Kdo bi se bodel z neživim?

Kdo bi razumel nesmisel?

Umijem si roke in obraz in oči,
zavijem se v rdečo obleko
in te prekolnem.

Ne slutiš,

kakšna je razlika med mano

in rdečim, drhtečim bukovim listom,
ki pada z veje.
Zate je ni.

Za ta hip

Svet je ustvarjen za ta hip,
za ta moj hip —
z vsemi pogubljenimi v črni žalosti,
s čmo dušo,
z vsemi, ki so se rodili v znamenju sonca
in nosijo sij v očeh
in okrog glave.
Vse za ta hip,
za ta moj hip,
ko grem po cesti —
pol v senci, pol na soncu,
usta v smehu, oči v joku,
z eno roko maham v slovo,
drugo dajem v pozdrav —
in nihče ne gre z menoj.
Saj ne more,
ker vsi nekam gredo,
jaz pa ne grem nikamor,
samo hodim,
hodim po ulici,

hodim po tem mojem svetu,
za ta hip,
za ta moj hip.

Barve dneva

*Nekaj hočemo, a ne vemo kaj.
Nekam želimo, a ne vemo kam.
Bojimo se, a ne vemo zakaj.*

*Zapustili smo stari svet.
V nas je nemir iskalcev
in strah pred neznanim.*

Modro in črno

Po modrem morju, po belih valih
črna žalost prihaja.

Na bregu srce, samotno srce —
nebo vse temnejše postaja.

Kaj boš z ubogim, samotnim srcem,
črna žalost, storila?

»Če je ubogo, če je samotno,
vanj se bom naselila.«

Pridi, mornar, mladi mornar,
sedi tesno kraj mene!

Reci morju, svojemu morju,
naj črno žalost prežene.

Sivo in rjavo

Jesen raztovarja ob hribih sive oblake
in prvi list se je poslovil od veje.
Ležim v rjavi obleki na rjavi zemlji
in mislim rjave misli.
Ti sediš v sivem suknjiču na sivem deblu
in gledaš v sivo obzorje.
Topoli se klanjajo
in žebrajo pridušeno:
Usmili se nas!
Sonce — veliki, svetli pajek —
plete zlate mreže od gore do gore.
Usmili se nas!
Nazadnje se usmili
in splete zlato nitko
od tebe do mene.
Skrivaj si otrem oči
in obesim nanjo drobno solzo
namesto rose.

Rumeno

Sonce zahaja rumeno.
Rumeno je barva narcis,
zlata in sokrvice.
Dajte mi nož,
da zabodem sonce!
Naj mu izteče zadnja kaplja krvi,
naj umre.
Naj umremo z njim človeške smrti,
ne pa izhiramo kot izrojena žival
v mrzlem, temnem podzemskem brlogu
z rumenim žarom
atomske bombe v očeh.

V kinu

Dve uri tujih skrbi
in tujih sreč.
Dve uri tujih lepot
in tujih laži.
Dve uri tujih sanj
in tujih razočaranj,
ki se vendarle srečno končajo,
saj jih je s koncem filma
konec za vedno.

V življenju pa se nič ne konča —
za vsakim danes sledi jutri
in tam nekje,
kjer je kraj našega življenja,
bodo muke naših otrok živele dalje.

Hotelske postelje

Rada imam ravne, hladne hotelske postelje
brez zmečkanih spominov in toplih upov.
Rada imam šumenje neznane reke pod oknom,
brez želje, da bi jo še kdaj slišala.
Rada imam tuje stopinje v sosednji sobi,
ne da bi želela spoznati ljudi.
Rada imam hladno hotelsko luč,
ki sta ji tuja moj včeraj in jutri.
Rada imam tujo udobnost,
ki je brezбриžna do mojih navad
in briše moje vsakdanje skrbi.
Rada imam življenje trenutka.

Moje hrepenenje

Moje hrepenenje teka po ulicah
kot pes, ki je izgubil gospodarja.
K vsakemu gre in mu ovoha noge,
čeprav že od daleč vidi,
da ta ni pravi.

Počaka na brco ali na psovko —
potem steče dalje.

Teka ves dan in teka vse dneve:
v levem očesu vera, v desnem očesu strah —
a sredi med obema pamet, ki ve,
da išče zaman.

A okrog pameti pasja lobanja,
do smrti zvesta pasja lobanja.

Taki psi se hranijo po cestah, za vogali
in iščejo,
dokler jih kdo ne ubije.

Če jih prikleneš, dobijo steklino.

Za vajo

Bijejo me vsi, ki me srečajo:
iz brezbržnosti,
iz objestnosti,
iz zavisti,
iz besa,
iz nemoči
in za vajo,
da bodo znali tolči druge,
da se bodo pretolkli naprej,
v prvo vrsto, na vrh,
da jih ne bo mogel nihče več tolči.

Belo

Utrujena sem.
Bolna.
Moje misli so lilije pred smrtjo.
Prsi mi polni blažena vera v Nič,
ki me bo vzel vase.
Nikjer ne bo več jutra,
ki bi vpilo po delu,
in ne večera,
ki bi nemel po ljubezni.
Ne želje po sreči.
Ne bojazni.
Ničesar ne bo.

Rjuhe so bele
kot moji prsti,
kot zimski večer.

Ne vprašuj

Zakaj me vprašuješ, česa želim?
Nimam več svojih želja.
Živim —
drugi želite
in kar imam, lahko pri meni dobite.
No, no, nikaar ne reci, da je to mnogo
in da bi vsega ne smela dati.
Pošteno, kakor se reče med brati,
povem,
da mi je čisto vseeno,
kdo kaj odnese,
kdo kaj pograbi —
in kaj pri meni pusti za zameno,
daruje, odvrže, pozabi.
S spominki, odkupi ne vem kaj storiti —
prestavljam jih kot nepotrebne priveske
opreme,
kadar se selim.
Mimo priznam:
vse sem razbila, kar se je dalo razbiti.
Ne nalašč.

Ničesar več ne delam nalašč —
ne dobro, ne slabo:
vse po nesreči ali iz nuje,
kakor pozimi oblečem plašč,
ker mi je mraz.
Zato ne vprašuj, česa želim —
minil je čas, ko sem želela.
Živim —
vi želite
in kar imam, lahko od mene dobite.
Vsi — tudi ti.

Sedem blagrov

Blagor gluhim,
ki ne slišijo zavijanja avtomobilov, avionov
in siren.

Blagor slepim,
ki ne vidijo brezupa v očeh soljudi.

Blagor nasilnim,
ki po svoji volji krojijo življenje.

Blagor prevzetnim,
ker mislijo, da je jutri odvisen od njih.

Blagor neumnim,
ki ne slutijo eksplozij v puščavah in oceanih.

Blagor pijanim,
ki verjamejo, da svet pleše v njihovo veselje.

Blagor mrtvim,
ki jim nobena noč ne mine brez spanja.

Roke

Na koncu ostane človek sam
in praznih rok:
ni človeka, da bi ga objel,
ni denarja, da bi ga preštel.
Še solz ni,
da bi za tolažbo jih imel.
Tako čemi
v vlažni poltemi
in narahlo boža prste svojih rok,
hladne, vlažne prste, ki drhtijo
kot otroci, če se teme bojijo.
Brez misli, brez občutkov
jih dolgo, dolgo boža —
in naenkrat se mu zdi,
da jih ne boža sam.
Srečen srh ga spreleti
in že desnica krepko v levo seže
in že čuje dober in vsakdanji glas:
»No, kako, kako?«
»E, malce se je zataknilo —
pa saj se večkrat.

Bo že šlo, no, bo že šlo!«
In človek si oddahne
ob prividu iz minulih dni.
Na posteljo omahne
in zaspi.

Rdeče in sinje

Moj rdeči nagelj v sinji vazi —
večerna zarja — še cveti.
Po gazi mimo borov pojdem —
nikamor se mi ne mudi.
Pa pokramljamo, dobri znanci,
pod nami v snegu vas čemi.
Morda še tiha noč prisede,
ko se od dneva poslovi.

Mimo vseh težav

Mimo vseh težav
je življenje včasih pasje lepo.
Kaj bi ne bilo!
Saj še pes je kdaj vesel
in če znal bi, bi zapel
si gredoč po cesti.
A tako radostno,
kar ga mika — ponesnaži
in oblaja, kar mu žive čute draži.
Nam to ni lepo —
pa ga prepodimo.
Pes pa je vseeno srečen in vesel
in če mogel bi — kot mi — na zadnjih tacah
stati,
bi — kot mi, če sreče smo pijani —
prvo hrapavo drevo objel.

Res je včasih človek prav po pasje srečen.

Železni zmaji

*Tako se bo življenje izteklo
kot vino iz soda.
Prazni kozarci, prazne steklenice,
prazne roke prijateljev.
Zaprta hram.*

Veselica

Dežju nastavljam obraz in roke in vse telo —
naj spere z mene prah,
posušene kaplje vina
in nevidne sledi poljubov.

Veselica je minila.
Pohojena trava, polomljene veje,
razbite svetilke,
pohabljeni stoli in koščki nežne tkanine —
sledovi vina in urina,
sledovi preteпов in ljubljenja.

Kako so blestele luči
in oči —
drhte so strune na godalih
in roke v rokah
in plavala sem z drugimi vred
nekje visoko nad zemljo,
više kot luna,
ki je bila nad vrhovi najvišjih dreves;
a zbudila sem se pod drevesi

v sivem jutru,
neprespana, utrujena, grda,
z ogabnim okusom po slabem vinu,
slinastih poljubih
in nepremišljenih obljubah.

Zdaj pada dež
in izpira sledove veselice,
umiva travo, drevje in steze.
Pada že ves dan.

Nastavljam mu obraz, roke in vse telo,
naj opere z mene prah,
posušene kaplje vina
in nevidne sledi poljubov.
Dejanj ne more oprati.

Zvesti dolgčas

Z ljubeznijo ni nič več:
če je bila — je minila;
če je gorela — je ugasnila;
če je sanjala — se je zbudila
in videla, da je cesta blatna,
da je nebo megleno,
da je soba vlažna,
da je gospodar pijan.
Tako je ljubezen sezula bele čevlje,
snela venec z glave,
obrnila narobe rožnati plašč —
na drugi strani je siv —
in se odpravila z gospodarjem
v bližnjo gostilno
kot zvesti dolgčas.

Zlati nasmeh

(Podobe iz zdravilišča)

V svilenih copatkah
in urejenih frizurah
se sprehajajo po belih stezah.
Z negovanimi rokami
si segajo k obrazu
in gladijo gube
rahlo,
božajoče
in vztrajno
kot pomladni dež nagrbančeno zmrzal.

Čakajo,
da bo na licih spet pognalo cvetje.

— — —

Težak pečatni prstan na uveli roki,
zlat odsev sred zateklkih vek,
na vsako besedo ozek,
zlati posmeh
in celo zlate niti namesto srebrnih
v njegovih redkih, bledorjavih laseh.
Le ovratnik je bel in poškrabljen

kakor mrliški prt.
Že po nekaj dneh
se ga je prijelo ime »Zlata smrt«.

— — —

Vse na njej se je zibalo:
od umetelno počesane frizure,
prek velikih, zlatih uhanov,
prsi,
bokov,
do težkega lila krila.
Krmarila je med mizami
kot prepleskana bojna ladja
ter slednjič sedla
k moški trojici.
Krilo si je potegnila nad kolena,
prižgala cigareto
in priprla oči:
Tako lovec opazuje divjad.

— — —

Dolg, pretrgan in bled
kot dim ob jasnih dnevih
se je skrotovičil za mizo.
Predse je položil zledenelo kepo snega
in na stol kraj sebe
šop rdečega vresja.
Utrujeno, z muko si je oddihal.

Pridrobnela je
bleda, udrtih oči,
se sunkovito ustavila ob mizi
in si željno pritisnila
kepo snega na upadlo lice.
Ko je sneg odmaknila,
je ostala na licu rdeča sled
kakor od poljuba.
Njegove oči so se razcvetele
v dva velika encijana.
Zagnano je segel po vresju
in ji ga ponudil.

Za Ljubljanico

Ob cesti so železni zmaji
postavljeni, da dva in dva
se neprestano gledata.
Le eden je obrnjen stran,
zaznamovan,
v spomin človeku, ki ni ljubil
nikogar in ničesar več.
Drveč
kraj njih avtomobili se podijo,
minute, kaplje vode in ljudje hitijo.
Samo kostanji, ti stojijo
in vsako spomlad zacvetijo,
da v cvetju zmaji so:
po dva in dva
se neprestano gledata.
Le eden je obrnjen stran,
zaznamovan.

Rože

V temni sobi leži
pijana vse dni.
Nihče,
tudi sama že davno ne ve,
zakaj pije.
Kot črno vino
noč čez njo se razlije,
kot čaša belega vina
ji zjutraj okno zasije.
»Saj je vseeno —
zdaj je tako vse preč.
Še malo in tudi nas ne bo več!«
Kadar jo kdo obišče,
ga pošlje po vino: »Oprosti,
obhajam lastno sedmino.«

Pa ji je nekdo prinesel rož —
kar tako, ker je zunaj pomlad.
Njene oči so kot plamen
človeku roke ožgale.
Pod zaveso solz

so modre ustne jecljale: »Rože!
Zakaj si prinesel rože?
Rože so kakor otroci.
Nekdaj sem želela otrok . . .
Kaj bi!
Vina! Vina natoči!«

Ljuba Ani

Ani, kje so moje rokavice?
Tu so, dragi.
Ani, kje je svinčnik?
Tu je, dragi.
Ani, kje sta palica in torba?
Tu sta, dragi.

Vsako stvar posebej mu prinaša
z drsajočimi koraki
in z drhtečo roko
skrbno z rame briše mu nevidni prah
ob želji vsaki.
Neprestano starčevsko brbljavo, srečno
— Tu je, dragi — govori.
Nič ne misli,
ko z naporom ključ vrti.
Tudi on ne misli nič,
le kot včeraj
in kot lani
in pred pol stoletja

toplo, tiho zatrdi
na uho pod belimi lasmi:
Kmalu se bom vrnil, ljuba Ani.

Stare punčke

Vsaka na svojem oknu slonijo,
okrog uvelih obrazov so si zavezale mrak,
v koščeni rokah stiskajo temo
in zrejo izza povešenih vek na cesto,
kjer pod lučjo na vogalu
nek fant drži dekle za roko,
ji gleda v oči
in molči.

V temnih ogrinjalkah mraku trepetajo,
na sivih obrazih želje igrajo,
s koščeni prsti stiskajo temo,
da pade kaplja za kapljo na tlak.
Ko se dekle in fant poslovita,
oddrsajo vsaka k svoji postelji,
vsaka v svoj mrak:
»Ja, ja, pa lezimo.«

Podoba Julije

Vstajala je s prvim svitom,
umila nebo in zvezde
ter čakala zarjo pri studentu.
Vračala se je s prvo rumenečo vejo,
sklicevanjem lastovk v ušesih
in jesensko pridnostjo čebel.
Za njo je skrivala svoje poti,
ki jih ni prehodila,
tožečega vetra polne noči,
ki jih ni prespala,
in morda imena ljudi,
ki jih je kdaj ljubila.
Neko jesen je odšla
in se ni vrnila.
Brez slovesa
kot lastovke, listje in čas.

Ceste so umazane,
prav tako zvezde in listi.
Jutra so brez sijaja.

Naše potovanje

Na neznani postaji obstali smo —
ne vem ne kje, ne zakaj.

Ob progi rumeni dren cveti
in žal mi je, da ne bomo šli
tukaj nazaj.

A naše potovanje je krožno
in nihče po željah ne preseda —
le s svinčnikom včasih se vračam
in delam znamenja
na nekaterih straneh voznega reda.

Pesniški svet Neže Maurerjeve morda ni na zunaj osupljiv in bleščeč, zato pa lahko da bralcu, ki se vanj zares poglobi, druge vrednote, ki so postale v sodobni liriki hudo redke. Njegove odlike so: resnično doživeta osebna izpoved, ozračje intimnosti ter lirična neposrednost. Avtoričine pesmi se zdijo kakor listi iz dnevnika, v katerem se kot na dlani zvrstijo pred nami vesele in žalostne zgodbe nekega življenja, od spominov na izgubljeno otroštvo na kmetih prek osrednje teme o iskanju, odkrivanju in izgubljanju sočloveka do splošnejših pričevanj o tem našem neprijaznem in zmedenem svetu ter misli na poslednje reči. Resda je v verzih Neže Maurerjeve več mraka kot svetlobe, vendar se avtorica ne prepusti malodušju, temveč se rešuje iz njega v nekakšno trpko vztrajanje. Njeni stihovi so namenjeni vsem tistim ljubiteljem poezije, na katere so naši ultramoderni pesniki že popolnoma pozabili, hkrati pa njene najboljše stvaritve na samostojen način dopolnjujejo podobo in obraz slovenske ženske lirike.